

Kraków, 29 listopada 2007 r.

TOWARZYSTWO URBANISTÓW POLSKICH
ODDZIAŁ W KRAKOWIE
Politechnika Krakowska
Wydział Architektury A5
31-155 Kraków, ul. Warszawska 24
tel./fax 012-628-20-50

**Biuro Planowania Przestrzennego
Urzędu Miasta Krakowa
Kraków, ul. Sarego 4**

**Wnioski do MPZP obszaru „Bulwary Wisły”
- na ręce Dyrektora Biura, Pani mgr inż. arch. Magdaleny JAŚKIEWICZ**

W związku z rozpoczęciem prac nad Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego obszaru „Bulwary Wisły” Zarząd Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Urbanistów Polskich - stosownie do celów statutowych Towarzystwa, określonych w § 8, p.1, pp.2 oraz p.2, pp.2c – składa wnioski dotyczące powyższego opracowania podjętego przez Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa.

Przyjęty do opracowania śródmiejski odcinek Wisły od Mostu Zwierzynieckiego do Stopnia Wodnego Dąbie ma szczególne znaczenie dla ekspozycji najwartościowszych zespołów zabytkowych Krakowa, świadczących o jego historycznym rodowodzie, sięgającym początków XI wieku, początku dziejów Krakowa jako stolicy Państwa Polskiego i jego przynależności do rodziny chrześcijańskich narodów Europy.

Oprócz Wawelu z całym dziedzictwem, zespołu Klasztoru Paulinów na Skałce i Klasztoru Sióstr Norbertanek, w bezpośrednich relacjach widokowych z bulwarami Wisły pozostają najstarsze małe kościołki: św. Salwatora na Salwatorze i św. Benedykta na Krzemionkach, a w dalszej perspektywie widokowej – Klasztor Kamedułów na Bielanych oraz Klasztor Benedyktynów w Tyńcu.

Zachowane do dzisiaj dziedzictwo kulturowe tej rangi, z mało przetworzonym bezpośrednim otoczeniem, w jednym obszarze – jest jedynym unikatowym przykładem tego typu w Europie, a jego zachowanie dla przyszłości jest obowiązkiem obecnego pokolenia.

Trzeba także podkreślić, że poszczególne układy urbanistyczne, sięgające do Wisły: dawny Kraków z Wawelem, Kazimierz i Podgórze, pozostawały we wzajemnych relacjach widokowych i funkcjonalnych, zachowując własną tożsamość, charakter podziałów urbanistycznych, skalę dominant i zróżnicowaną architekturę. Oprócz wymienionych zespołów, do niedawna zachowały swój odrębny charakter: Dębniki i Zwierzyniec, Ludwinów, Grzegórzki i Zabłocie.

Poza tym, istniejące fragmenty i zespoły zieleni wyodrębniają poszczególne historyczne zespoły urbanistyczne, stanowią przedpola ich ekspozycji i ogólnie dostępne tereny wypoczynku dla mieszkańców i turystów.

W chwili obecnej, historyczne dziedzictwo i zachowana zieleń wraz z szerokim tłem krajobrazowym, czynią obszar otoczenia Wisły szczególnie atrakcyjnym dla inwestorów, oczekujących nadmiernych zysków ze swojej działalności. Obecna, nieskoordynowana realizacja wielkich brył apartamentowców i hoteli, ignorujących skalę i charakter zastanej przestrzeni, wprowadza chaos, niszczy i zawłaszcza wspólne dobro miasta i mieszkańców.

Sprzyjają temu poglądy lansowane przez niektóre środowiska zawodowe i deweloperskie, mówiące o potrzebie „odwrócenia Krakowa do Wisły”, „budowie pierzei wzdłuż bulwarów” itp. Takie hasła, podyktowane brakiem wiedzy na temat Krakowa i jego autentycznych wartości lub wynikające z chęci konkretnych zysków, są szkodliwe i nie mogą być podstawą przebudowy otoczenia Wisły w Krakowie.

Mając na uwadze powyższe względy, Zarząd Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Urbanistów Polskich ma nadzieję, że podejmowane opracowanie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Bulwary Wisły” zapoczątkuje ochronę tych unikatowych wartości Krakowa – miasta o randze światowego dziedzictwa kultury i natury na liście UNESCO, o wartościach głęboko zakorzenionych w sercach wielu Polaków.

W związku z tym, Zarząd TUP O/Kraków składa następujące wnioski dotyczące przedmiotowego opracowania:

1. W zakresie metodycznym – należy w opracowywanym planie wykorzystać dotychczasowe opracowania studialne, dotyczące wartości historyczno-urbanistycznych, widokowo-krajobrazowych i użytkowych otoczenia Wisły w Krakowie, a w przypadku niewystarczających treści tych materiałów należy wykonać uzupełniające studia.
2. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym – bezpośrednio otoczenie Wisły na omawianym obszarze powinno przyjąć formę otwartych przestrzeni publicznych o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym, bezpośrednio połączonych zarówno z ciągami ulic historycznych zespołów urbanistycznych, jak i zachowanych zespołów i ciągów zieleni.
3. Przyjęcie edukacyjno-rekreacyjnego charakteru bezpośredniego otoczenia Wisły (ważnego dla mieszkańców i turystów) wymaga:
  - ze względów użytkowych: utworzenia na obydwu brzegach Wisły wygodnych pieszych bulwarów, w tym ciągów spacerowych i ścieżek rowerowych, z wyeliminowaniem ruchu kołowego i uciążliwych parkingów;
  - ze względów przestrzenno-edukacyjnych: zachowania bliskich i dalszych wglądów widokowych na obiekty i miejsca znaczące dla dawnej i nowszej historii rozwoju Krakowa, przy równoczesnym podkreśleniu ekspozycji najważniejszych zespołów oglądanych z obydwu brzegów Wisły i utrzymaniu dalekich, charakterystycznych wglądów w kierunku zachodnim i południowym.
4. Dla zachowania prawdy historycznej i charakteru dziedzictwa kulturowego w tym obszarze konieczne jest utrzymanie linii zabudowy dawnych zespołów urbanistycznych dochodzących do Wisły, przy maksymalnym ocaleniu historycznej i tradycyjnej zabudowy, z podporządkowaniem nowych, uzupełniających obiektów wartościom widokowym starych zespołów,

z zachowaniem widoków istniejących panoram i ich dominant, drobnych podziałów, skali i charakteru architektury. Dotyczy to wszystkich układów urbanistycznych otoczenia Wisły: ekspozycji Wawelu, samego Podgórza i Kazimierza, Dębnik i Zwierzyńca, a także Ludwinowa.

5. Zachowanie różnorodnych wartości otoczenia Wisły w Krakowie nie jest łatwe w obecnych warunkach prawnych z wprowadzonymi regułami gry rynkowej o przestrzeń. Z tego względu głównym składanym wnioskiem do planu jest: **objęcie otoczenia Wisły statusem parku kulturowego**, włączonego w ideę realizacji Parku Rzecznego Wisły, zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami i postanowieniami.
6. Objęty planem obszar Bulwarów nie wyczerpuje problemów kształtowania otoczenia Wisły, zwłaszcza relacji widokowych w głąb tkanki miejskiej i dalekich wglądów krajobrazowych. Z tego względu wnioski wynikające z opracowywanego planu powinny wnosić ustalenia widokowe dotyczące skali oraz charakteru zagospodarowania i zainwestowania terenów sąsiednich, rzutujące bezpośrednio na osiągnięcie celów podejmowanego przez Biuro Planowania Przestrzennego opracowania projektowego.

Sformułowane wyżej postulaty i wnioski mają charakter ogólny i nie rozpatrują wszystkich aspektów funkcjonalnych, kompozycyjno-krajobrazowych i historycznych tej przestrzeni. Mając na uwadze dobro Krakowa oraz cele swojej działalności statutowej, Zarząd Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Urbanistów Polskich zgłasza gotowość społecznej współpracy i wspierania wysiłków Zespołu Projektowego dla osiągnięcia najkorzystniejszych decyzji projektowych, dotyczących otoczenia Wisły w Krakowie i utrzymania ponadczasowych wartości tego obszaru.

Z wyrazami szacunku

P r e z e s

Prof. dr hab. inż. arch.

Barbara Bartkowicz

Szanowna Pani

Mgr inż. arch. Magdalena JAŚKIEWICZ
Dyrektor Biura Planowania Przestrzennego
Urzędu Miasta Krakowa
31-047 Kraków, ul. Sarego 4